

Το κύμα της Όμικρον και η πίεση στο σύστημα υγείας

Όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι η ταχύτητα εξάπλωσης της παραλλαγής Όμικρον θα οδηγήσει σε αύξηση των διαγνώσεων μέσα στους επόμενους 2-3 μήνες σε παγκόσμια κλίμακα. Αυτό που όμως δεν είναι ξεκάθαρο, και είναι το πιο σημαντικό, είναι ποια θα είναι η πίεση που θα ασκήσει το στέλεχος Όμικρον στα συστήματα υγείας.

Οι Καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών **Γκίκας Μαγιορκίνης** και **Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ) αναφέρουν ότι τρεις είναι οι παράγοντες που θα παίξουν καταλυτικό ρόλο: 1) η νοσηρότητα-θνητότητα του στελέχους στον ανεμβολίαστο πληθυσμό, 2) η αποτελεσματικότητα των εμβολίων έναντι του στελέχους Όμικρον μετά από 2 ή 3 δόσεις, και 3) η βαρύτητα της επαναλοίμωξης.

Όσον αφορά τη νοσηρότητα-θνητότητα της Όμικρον τα πρώτα πρώιμα στοιχεία δείχνουν προφίλ μειωμένης βαρύτητας της νόσου σε σχέση με το στέλεχος Δέλτα. Κάποιες πρώτες αναφορές κάνουν λόγο για 30% λιγότερη βαρύτητα της νόσου. Αν αυτό επαληθευθεί πρόκειται για σημαντική μείωση στη νοσηρότητα, χωρίς ωστόσο να μας επιτρέπει να θεωρήσουμε με ασφάλεια ότι δεν θα πιεστούν τα συστήματα υγείας.

Σχετικά με την αποτελεσματικότητα των εμβολίων το σημαντικό στοιχείο είναι η πρόληψη της νοσηρότητας-θνητότητας οι οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό αν έχει γίνει η ενισχυτική δόση. Τα πρώτα στοιχεία δείχνουν ότι η νοσηρότητα-θνητότητα με 2 δόσεις του εμβολίου της Pfizer παραμένει σε σχετικά υψηλά επίπεδα της τάξης του 70% για σοβαρή νόσο. Σε αυτό θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η μείωση της φαινομενικής αποτελεσματικότητας μπορεί να οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι η βαρύτητα της Όμικρον στους μη εμβολιασμένους είναι χαμηλότερη. Η προσθήκη της ενισχυτικής (ή τρίτης) δόσης όπως έχουν δείξει αρκετές μελέτες διευρύνει την αποτελεσματικότητα έναντι μεταλλαγμένων στελεχών γεγονός που επαληθεύεται και από εργαστηριακές μελέτες στην Όμικρον. Σύμφωνα με τον Anthony Fauci, Διευθυντή του Εθνικού Ινστιτούτου Αλλεργιών και Λοιμωδών Νοσημάτων των ΗΠΑ, η αναμνηστική δόση αυξάνει σημαντικά την προστασία έναντι της Όμικρον. Συγκεκριμένα, η τρίτη δόση του BNT162b2 αυξάνει τα επίπεδα των αντισωμάτων έναντι του στελέχους Όμικρον κατά 25 φορές και τα επίπεδα των εξουδετερωτικών αντισωμάτων κατά 35 φορές. Έτσι, η προστασία έναντι της συμπτωματικής νόσου μπορεί να αγγίξει το 75% με την αναμνηστική δόση. Αν και προς το παρόν μας λείπουν μεγαλύτερες μελέτες για την κλινική αποτελεσματικότητα της τρίτης δόσης, η ταχύτητα με την οποία θα ολοκληρωθεί η χορήγηση της τρίτης δόσης στον πληθυσμό αναμένουμε να παίξει πολύ σημαντικό ρόλο στην ανακοπή του κύματος της Όμικρον.

Τέλος η βαρύτητα της επαναλοίμωξης, δηλαδή της λοίμωξης από Όμικρον σε άτομα που έχουν νοσήσει στο παρελθόν, αναμένεται ότι θα παίξει πολύ μεγάλο ρόλο σε πληθυσμούς που είχαν μεγάλη έκθεση όπως στην Βραζιλία (π.χ. στην πόλη Μανάους της Αμαζονίας), αλλά και τη Νότιο Αφρική (π.χ. στην πόλη Γκαουτένγκ). Ιδιαίτερο ρόλο θα παίξει η βαρύτητα της επαναλοίμωξης και στην Ευρώπη η οποία βρίσκεται σε φάση εξόδου από το κύμα της Δέλτα. Όσοι πέρασαν πρόσφατα τη λοίμωξη με Δέλτα (π.χ. εντός των τελευταίων 1-2 μηνών) θα έχουν σχετικά καλή ανοχή σε νέα λοίμωξη με Όμικρον, αλλά την υψηλότερη ανοχή αναμένουμε σε αυτούς που έχουν εμβολιασθεί και έχουν νοσήσει στο παρελθόν. Για παράδειγμα στην πόλη Σάο Πάολο της Βραζιλίας αναφέρεται ένα ποσοστό εμβολιασμού που αγγίζει το 100% στους ενήλικες. Με δεδομένο ότι ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού είχε νοσήσει πριν από τον εμβολιασμό, είναι πολύ πιθανό το κύμα της Όμικρον να είναι πιο ήπιος σε περιοχές σαν το Σάο Πάολο.

Συνοψίζοντας τα μέχρι τώρα δεδομένα η ταχύτητα εξάπλωσης της Όμικρον θα είναι μεγαλύτερη από κάθε προηγούμενο στέλεχος, ωστόσο η εκτίμηση της βαρύτητας στα συστήματα υγείας είναι σχετικά δύσκολο να εκτιμηθεί καθότι πρόκειται για ένα πολυπαραγοντικό σύστημα. Η ταχύτητα παροχής της ενισχυτικής (τρίτης) δόσης αναδεικνύεται ως ο πιο καθοριστικός παράγοντα προστασίας των συστημάτων υγείας.